

Jak zrobić dobre zdjęcie?

WIEDZA W PIGUŁCE

Dla nauczyciela

Fotografia jest dziś jednym z języków, jakim na co dzień mówią do nas media.

W dzisiejszych czasach niemal każdy ma dostęp do aparatów fotograficznych, zazwyczaj cyfrowych. Nie wszyscy jednak znają podstawowe zasady kompozycji zdjęcia, które pomagają w dobrym uchwyceniu tematu.

1. Zwykle intuicyjnie ustawiamy kadr tak, aby najważniejszy obiekt był na środku. Jednak dużo lepsze okazują się zdjęcia, których autorzy stosują regułę trójkąta. Wyobraź sobie dwie symetryczne linie poziome i dwie linie pionowe, dzielące kadr na dziewięć identycznych pól. W czterech punktach przecięcia się tych linii znajdują się punkty nazywane mocnymi punktami obrazu. To właśnie w nich powinny pojawić się istotne dla zdjęcia elementy.
2. Zadbaj o dobre oświetlenie. Uważaj na to, gdzie znajduje się źródło światła.
3. Zwracaj uwagę na to, co dzieje się wokół fotografowanego obiektu. Bardzo często uwagę od niego odciągają niepotrzebne, zakłócające odbiór elementy. Czasem mogą nimi być nawet przypadkowe przedmioty w zbyt kontrastowych kolorach lub za jasno oświetlone. Staraj się je wyeliminować. Na wielu zdjęciach zdarza się również, że za dużo miejsca w kadrze zajmuje np. niebo lub chodnik.
4. Używaj zooma i poruszaj się wokół modelu. Staraj się tak skomponować kadr, aby przestrzeni wokół obiektu nie było ani za dużo, ani za mało.
5. Sylwetki ludzkie wychodzą na zdjęciach korzystniej, gdy są fotografowane z poziomu wzroku lub lekko z góry.
6. Nie bój się przycinać zdjęcie po jego zgraniu na komputer.

Wykonanie dobrego zdjęcia to większa część sukcesu. Nieudane zdjęcia możesz poprawić przy użyciu programów do obróbki zdjęć, spośród których wiele jest dostępnych bezpłatnie. Przycinanie czy poprawa kontrastu, jasności i bilansu kolorów to funkcje dostępne nawet w bardzo prostych programach graficznych, np. IrfanView czy Microsoft Office Picture Manager.

W sferze mediów obróbka zdjęć jest zjawiskiem powszechnym. Często przez to ulegamy pewnym wizualnym manipulacjom: np. retusz może zarówno złagodzić, jak i wyostrzyć wymowę zdjęcia polityków uchwyconych w niekorzystnym dla nich (z różnych względów) momencie. Warto pamiętać o tym, że retuszowane są również zdjęcia w reklamach kosmetyków — idealne włosy modelek zwykle są zastrugą grafików.

Dla ucznia:

Aby zrobić dobre zdjęcie, zastosuj następujące zasady:

1. Pomyśl, gdzie umiejscowić główny obiekt — osobę lub przedmiot — któremu robisz zdjęcie. Zwykle ustawiamy kadr tak, aby najważniejszy obiekt był na środku. Często lepsze byłoby zdjęcie zrobione przy zastosowaniu reguły trójkąta. Wyobraź sobie dwie symetryczne linie poziome i dwie linie pionowe, dzielące klatkę na dziewięć

identycznych pól. W czterech punktach przecięcia się tych linii znajdują się punkty nazywane mocnymi punktami obrazu. To właśnie w nich powinny pojawić się istotne dla zdjęcia elementy.

2. Zadbaj o dobre oświetlenie, uważaj na to, gdzie znajduje się źródło światła. Zdjęcia robione pod światło rzadko kiedy są udane.
3. Zwracaj uwagę na to, co dzieje się wokół fotografowanego obiektu. Bardzo często uwagę od niego odciągają niepotrzebne elementy. Postaraj się, aby ich nie było. Na wielu zdjęciach zdarza się również, że za dużo miejsca w kadrze zajmuje np. niebo lub chodnik. Unikaj tego.
4. Używaj zooma i poruszaj się wokół modelu. Staraj się, aby miejsca wokół obiektu nie było ani za dużo, ani za mało.
5. Sprawdzaj, czy nie ładniejsze byłoby zdjęcie zrobione w pionie. Zmieniaj ułożenie aparatu.
6. Nie bój się przycinać zdjęcie po jego zgraniu na komputer.

POMYSŁ NA LEKCJĘ

Fotografowanie to prawdziwa przygoda. Każdy, kto choć raz spróbował świadomie komponować zdjęcie, nie będzie już bezmyślnie pstrykał. Zajęcia zapraszają uczestników do poznania podstawowych zasad kompozycji i kadrowania.

Cele operacyjne

Uczestniczki i uczestnicy:

- wiedzą, co to jest fotomontaż;
- rozumieją, że przy pomocy różnych efektów można spowodować u widza złudzenie optyczne;
- znają podstawowe zasady kadrowania zdjęć.

Przebieg zajęć

Przed zajęciami poproś uczestników i uczestniczki, żeby przynieśli sprzęt nadający się do robienia zdjęć — jeden na 3–4 osoby (aparat fotograficzny lub telefon). Zwróć uwagę, żeby nie przynoszono drogiego, specjalistycznego sprzętu.

1.

Czas: 5 min
Forma: praca w grupach
Pomoce: sprzęt do fotografowania

Podziel uczestników na grupy po 3–4 osoby, tak żeby każda z grup miała sprzęt do wykonania fotografii. Poproś uczestników, żeby zrobili jedno zdjęcie wybranego obiektu (osoby, przedmiotu). Jeśli zrobią więcej, poproś, żeby do pokazania innym wybrali to, które ich zdaniem wyszło najlepiej.

2.

Czas: 20 min
Forma: praca w grupach
Pomoce: wydrukowana „Wiedza w pigułce dla ucznia”

Wyjaśnij uczestnikom i uczestniczkom, że na zajęciach dowiedzą się, w jaki sposób zrobić fotografię, żeby przekazywała to, co chcemy. Nauczą się także, jak oglądać fotografie wykonane przez innych. Poproś uczestniczki i uczestników, żeby w tych samych grupach, które zostały utworzone w ćwiczeniu 1., przeczytali poradnik zamieszczony w „Wiedzy w pigułce dla ucznia”.

Poproś o wykonanie zadań:

1. Wykonajcie fotografię tego samego przedmiotu/osoby, co poprzednio, ale z zachowaniem zasady trójpodziału: tak, żeby fotografowany obiekt znalazł się w jednym z czterech „mocnych punktów obrazu” (zasada trójpodziału wyjaśniona jest w „Wiedzy w pigułce”).
2. Wykonajcie zdjęcia przedmiotu/osoby od góry i od dołu (w tym celu czasem warto stanąć na krześle lub położyć się na podłodze).
3. Wykonajcie zdjęcia wybranego obiektu, trzymając aparat poziomo i pionowo.
4. Wykonajcie zdjęcia tego samego obiektu z bliska i z daleka, oraz, jeśli to możliwe, z użyciem zoomu.

3.

Czas: 10 min

Forma: praca w grupach

Pomoce: **materiał pomocniczy**
„Fotografia” (pocięty i umieszczony w kopertach) po 1 dla każdej grupy, magnesy lub arkusz papieru i klej

Powiedz uczestnikom, że fotografia może „oszukiwać” widza na różne sposoby: fotomontaż to połączenie dwóch lub więcej fotografii w jeden obraz, retusz to poprawienie (zazwyczaj komputerowo) gotowego zdjęcia, nietypowe kadrowanie to zdjęcie zrobione z takiego miejsca, że proporcje sfotografowanych przedmiotów wyglądają inaczej niż w rzeczywistości. Rozdaj grupom **materiał pomocniczy „Fotografia”** (pocięty na kawałki i umieszczony w kopercie) i poproś o dopasowanie nazwy zastosowanego zabiegu do obrazka. W ramach podsumowania poproś uczestników o przyklejenie lub przyczepienie zdjęć pod odpowiednimi hasłami na tablicy. Grupy sprawdzają, czy wszyscy podjęli takie same decyzje. Podyskutujcie, w jaki sposób powstały pokazane zdjęcia, jakie triki zastosował fotograf.

4.

Czas: 10 min

Forma: dyskusja

Pomoce: rzutnik multimedialny

Na rzutniku multimedialnym pokaż wykonane przez uczestników fotografie (upewnij się przed lekcją, że masz możliwość techniczną zgrania zdjęć z używanego przez uczestników sprzętu). Wspólnie zastanówcie się, czy kompozycja i kadrowanie spełniają zasady z „Poradnika”. Powiedz uczestnikom, że zasady w sztuce można łamać po to, żeby zrobić coś oryginalnego, innego niż wszyscy. Dlatego może się okazać, że piękne lub wartościowe dla nas zdjęcie powstanie całkowicie sprzecznie z zasadami. Zachęć uczestników do samodzielnych eksperymentów.

Ewaluacja

Czy po przeprowadzonych zajęciach uczestnicy i uczestniczki:

- znają podstawowe zasady kompozycji i kadrowania fotografii?
- wiedzą, że fotografia może być fotomontażem, zdjęciem retuszowanym lub zdjęciem nietypowo kadrowanym, co może wprowadzić w błąd oglądającego?

Opcje dodatkowe

Puść z rzutnika multimedialnego [film o kadrowaniu w filmie](#) (te same zasady kadrowania odnoszą się do fotografii). Jeśli uczestnicy będą tym zainteresowani, można także wykorzystać poradniki ze strony <http://www.szerokikadr.pl> lub innych stron poświęconych fotografii.

MATERIAŁY

Materiał pomocniczy „Fotografia”

ZADANIA SPRAWDZAJĄCE

Zadanie 1.

Oznacz poniższe zdania jako prawdziwe lub fałszywe.

1. Fotografowany obiekt musi zawsze znaleźć się na środku zdjęcia. [rozwiązanie: fałsz] [Prawda/Fałsz]
2. Wszystko jedno, czy fotografuje się obiekt z dołu, czy z góry. [rozwiązanie: fałsz] [Prawda/Fałsz]
3. W kadrze są 4 „mocne punkty”, w których powinniśmy umieścić ważne dla nas obiekty. [rozwiązanie: prawda] [Prawda/Fałsz]
4. Fotomontaż to praca wykonana z dwóch lub więcej zdjęć. [rozwiązanie: prawda] [Prawda/Fałsz]
5. Retusz to usunięcie z fotografii elementów, które oryginalnie na niej były. [rozwiązanie: prawda] [Prawda/Fałsz]
6. Nigdy nie wolno łamać zasad kompozycji i kadrowania. [rozwiązanie: fałsz] [Prawda/Fałsz]

SŁOWNICZEK

- **kompozycja**: zestawienie elementów tworzące całość, możemy mówić o kompozycji utworu literackiego, plastycznego, lub o kompozycji kwiatowej.
- **kadr**: obraz widoczny w wizjerze lub na wyświetlaczu aparatu bądź kamery cyfrowej, przeznaczony do zarejestrowania
- **kadrowanie**: wybór obrazu, który będzie filmowany bądź fotografowany
- **fotomontaż**: zestawienie kilku obrazów w celu uzyskania nowego zdjęcia
- **retusz**: poprawianie wyglądu zdjęcia
- **obiekt (fotografowany)**: osoba lub przedmiot, który będzie fotografowany
- **zoom**: powiększenie, zbliżenie obiektu, który ma być fotografowany lub filmowany

CZYTELNIA

- Akademia Nikona, **Jak robić dobre zdjęcia, czyli sztuka kadrowania** [online], [dostęp: 16.01.2014], dostępny w Internecie: <http://www.polskatimes.pl/artykul/684051,jak-robic-dobre-zdjecia-czyli-sztuka-kadrowania,2,2,id,t,sg,sa.html>.

Tekst: Urszula Dobrowolska, scenariusz: Anna Buchner, konsultacja merytoryczna: Piotr Drzewiecki. Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/jak-zrobic-dobre-zdjecie/>.

Publikacja dofinansowana ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podstawa programowa:

Plastyka, II poziom edukacyjny

Cele kształcenia

Analiza i interpretacja tekstów kultury- recepcja sztuki.

Treści nauczania

Uczeń rozróżnia określone dyscypliny w takich dziedzinach jak: architektura, sztuki plastyczne oraz w innych dziedzinach sztuki (fotografia, film) i przekazach medialnych (telewizja, Internet);

Podstawa programowa 2017:

Technika, IV-VIII klasa

Treści nauczania

Uczeń jest świadomym i odpowiedzialnym użytkownikiem wytworów techniki.

Uczeń śledzi postęp techniczny oraz dostrzega i poznaje zmiany zachodzące w technice wokół niego.

Uczeń odczytuje i interpretuje informacje zamieszczone w instrukcjach obsługi urządzeń, na tabliczce znamionowej, opakowaniach żywności, metkach odzieżowych, elementach elektronicznych itp..

Informatyka, IV-VI klasa

Treści nauczania

Uczeń opisuje funkcje podstawowych elementów komputera i urządzeń zewnętrznych oraz: a) korzysta z urządzeń do nagrywania obrazów, dźwięków i filmów, w tym urządzeń mobilnych, b) wykorzystuje komputer lub inne urządzenie cyfrowe do gromadzenia, porządkowania i selekcjonowania własnych zasobów.